

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук,
доцента кафедри терапевтичної стоматології
Полтавського державного медичного університету

Поповича Івана Юрійовича

на дисертаційну роботу ЦУПЕРЯКА СЕРГІЯ СТЕПАНОВИЧА
на тему: **«Клініко-лабораторне обґрунтування застосування сучасних технологій лікування та профілактики ускладнень при стоматологічній імплантації»**, яка представлена до офіційного захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 221 «Стоматологія» в створену для разового захисту Спеціалізовану вчену раду при Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» МОН України

31 січня 2024 р.

Актуальність теми. Дентальна імплантація на сьогоднішній день займає одне із провідних місць серед реабілітації пацієнтів із дефектами зубних рядів. Застосування різних ортопедичних конструкцій з опорою на дентальні імплантати показало свою високу ефективність в порівнянні із знімним протезуванням та використанням мостоподібних конструкцій з опорою на зуби. Дані конструкції мають гарну естетику, надійні у використанні. Використання сучасних методик дентальної імплантації дає можливість інстальовати імплантат з високою вірогідністю його остеоінтеграції. Але сучасні вимоги потребують зменшення часу для проведення дентальної імплантації та терміну його остеоінтеграції. З цією метою запропоновано різні методики, які передбачають скорочення кількості етапів препарування кісткової тканин, зміни швидкості обертання інструментів під час препарування, використання атравматичної

Попович Іван
Юрійович

Подписано цифровой подписью:
Попович Іван Юрійович
Дата: 2024.02.01 16:28:58 +02'00'

хірургічної техніки, що сприяють швидшій інтеграції дентального імплантату, та підвищують тривалість «виживання» імплантату.

Не завжди є можливість встановити дентальний імплантат потрібного розміру із-за дефіциту кісткової пропозиції. А для досягнення оптимального рівня первинної та вторинної стабілізації дентального імплантату важливим фактором є якість та достатній об'єм кісткової тканини навколо нього. Тому в деяких випадках необхідною умовою є виконання остеопластичних втручань на щелепах (вертикальна та латеральна аугментація, синус-ліфтинг, компресійно-дистракційний остеогнез та ін.) із використанням кістковозамінних матеріалів різного походження. Використання аутологічної кісткової тканини, яка найбільш ефективна при проведенні даних оперативних втручань, не завжди можливо в багатьох клінічних випадках. Використання аутологічної кісткової тканини та інших різновидів остеопластичних матеріалів має підвищений ризик контамінації операційного поля умовно-патогенною та патогенною мікрофлорою з ротової рідини та внутрішньокісткових вогнищ хронічної одонтогенної інфекції. Тому на даному етапі актуальним залишається використання матеріалів із протимікробними та противірусними властивостями.

Тому на сьогоднішній день актуальним є вдосконалення кістковозамінних матеріалів при дефіциті кісткової тканини та методик формування кісткового ложа для встановлення дентального імплантату.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертація є фрагментом НДР кафедр стоматологічного факультету Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»: «Клініко-експериментальне обґрунтування застосування сучасних стоматологічних технологій, експертної оцінки якості лікування та профілактики основних стоматологічних захворювань у дітей та

дорослих» (державний реєстраційний № 0113U003611), «Вивчення проблеми біологічного впливу йод-фторного дефіциту в навколишньому середовищі та забруднення територій екосистеми Верхнього Потисся на інтенсивність клінічного перебігу патології щелепно-лицевої ділянки. Сучасні методи діагностики та особливості комплексного лікування» (номер державної реєстрації 0119U101917) та «Вдосконалення та клінічна оцінка методик діагностики, лікування та профілактики стоматологічних захворювань у дорослих та дітей» (номер державної реєстрації 0123U100414). Автор є безпосереднім виконавцем фрагменту запланованої науково-дослідної роботи.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Дисертаційна робота викладена на 207 сторінках друкованого тексту і складається зі вступу, огляду літератури опису матеріалів та методів дослідження, трьох розділів власних досліджень, аналізу та узагальнень результатів, висновків, практичних рекомендацій та переліку використаних джерел, який налічує 284 праці, 258 з яких – латиницею. Праця ілюстрована 37 таблицями та 22 рисунками.

Обґрунтованість положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота викладення в опублікованих працях базуються на наступному:

- автор ретельно вивчив останні дані літератури щодо сучасних поглядів на проведення дентальної імплантації у пацієнтів із адентією зубних рядів;
- мета та завдання дослідження, що чітко сформульовані, логічно відображають суть роботи;

- загальний план дослідження повноцінно висвітлений та передбачав досягнення мети і реалізацію поставлених завдань.
- наукові положення базуються на отриманих дисертантом власних результатах, які коректно оброблені та інтерпретовані з використанням сучасних статистичних методів оцінки;
- висновки обґрунтовані, відповідають поставленим завданням;
- практичні рекомендації підтверджені актами впроваджень.

Наукова новизна одержаних результатів.

В результаті проведеного дослідження дисертантом вперше досліджено термічний ефект застосування різних швидкісних протоколів препарування імплантаційного каналу та вплив їх на ущільнення кісткової тканини. Також автором вперше було досліджено протимікробний ефект тромбоцитарних концентратів крові людини (PRP та PRF), досліджено протимікробні властивості синтетичних остеопластичних матеріалів, які використовуються під час дентальної імплантації.

Вперше було отримано дані щодо поширеності у населення країни та обсягів дефіциту «доступної» кістки щелеп при дентальній імплантації та дані про особливості хірургічної активності лікарів-стоматологів, які виконують стоматологічну імплантацію, - частота виконання окремих операцій, маніпуляцій, застосування остеопластичних матеріалів та призначення курсів антибіотиків при таких утручаннях.

Уточнено дані щодо видового складу та чутливості до антибактеріальних засобів мікробіомів різних біотопів ЩЛД, відібрано перелік найбільш ефективних засобів для профілактичного протизапального лікування у випадку проведення хірургічних втручань у порожнині рота. Уточнено дані щодо процесу резорбції протягом першого року після навантаження конструкції.

Теоретичне і практичне значення отриманих результатів.

Результати проведених досліджень С.С. Цуперяка мають теоретичне і практичне значення для клініки хірургічної та ортопедичної стоматології. На основі отриманих даних запропоновано ефективні модифікації хірургічного протоколу підготовки імплантаційного ложа, оновлені рекомендації щодо профілактичної антибактеріальної терапії при виконанні хірургічних втручань у порожнині рота, можливостей застосування синтетичних остеопластичних матеріалів та аутологічних тромбоцитарних концентратів.

Результати виконаної роботи впроваджено в лікувально-діагностичну роботу в хірургічному відділенні ТОВ «Університетська стоматологічна поліклініка» (м. Ужгород, акт від 09.05.2023 р.), у Стоматологічному науково-клінічному центрі «Стаміл» (ПП «Стаміл», м. Київ, акт від 01.06.2023 р.), у навчальний процес на кафедрі хірургічної стоматології та клінічних дисциплін ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (м. Ужгород, акт від 31.05.2023 р.), на кафедрі хірургічної, ортопедичної стоматології та ортодонтії ПЗВО «Київський міжнародний університет» (м. Київ, акт від 02.05.2023 р.) та на кафедрі стоматології Інституту післядипломної освіти Національного медичного університету імені О. О. Богомольця (м. Київ, акт від 08.06.2023 р.).

Повнота викладення основних результатів дисертації в наукових і фахових виданнях.

Анотація та публікації ідентичні головним положенням дисертації. Результати дисертаційного дослідження, проведеного Цуперяк С.С. висвітлені в 14 наукових працях, із них – 9 статей, з яких 7 – у наукових фахових виданнях, рекомендованих МОН України (група Б), 2 – в іншому виданні, 5 тез у матеріалах конференцій.

Оцінка структури, змісту та форми дисертації.

Дисертаційна робота С.С. Цуперяка за темою «Клініко-лабораторне обґрунтування застосування сучасних технологій лікування та профілактики ускладнень при стоматологічній імплантації» написана за класичним принципом у відповідності до вимог Постанови Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 р. «Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Дисертація С.С. Цуперяка має стандартну для наукових досліджень подібного роду структуру. Робота побудована в традиційному стилі, викладена українською мовою на 207 сторінках друкованого тексту. Рукопис складається із анотації, вступу, огляду літератури, характеристики матеріалів та методів дослідження, 3-х розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення отриманих результатів дослідження, висновків, практичних рекомендацій, переліку використаної літератури та додатків. Список використаної літератури включає 248 найменування, із яких 36 кирилицею та 248 латиницею. Робота ілюстрована 37 таблицями, 22 рисунками.

Характеристика розділів, оцінка змісту дисертації, її завершеність в цілому.

У анотації українською та англійською мовами репрезентовані найбільш вагомні результати дослідження із увагою на наукову новизну та наведений список публікацій за темою дисертаційної роботи.

У вступі міститься повна характеристика стану досліджуваної проблеми на сьогодення з позиції теоретичного та клінічного значення, актуальність теми дисертаційної роботи, її мета, завдання, наукова новизна,

практична значимість, а також інформацію щодо взаємозв'язку роботи із науковими програмами; впровадження отриманих результатів.

Огляд літератури.

Розділ структуровано у п'ять підрозділів, що розглядають питання остеоінтеграції дентальних імплантатів в залежності від довжини тіла імплантатів; мікробіом порожнини рота та його вплив на ефективність стоматологічної імплантації на розвиток ускладнень при виконанні хірургічних втручань; остеопластичні матеріали для потреб стоматології та підготовки щелеп до стоматологічної імплантації; тромбоцитарні концентрати в стоматології та тенденції в удосконаленні проведення хірургічного етапу стоматологічної імплантації.

Аналіз літературних джерел, який був проведений дисертантом, дозволив чітко сформулювати шляхи досягнення поставленої мети в дисертаційному дослідженні. Розділ об'ємний, насичений інформацією, проте стиль викладення матеріалу, полегшує сприйняття змісту роботи та в черговий раз підкреслює, що дане дослідження має актуальність та глибоке теоретичне і клінічне значення.

Зауважень до розділу немає.

Розділ 2. Матеріали та методи дослідження.

Викладений на 13 сторінках, і містить 11 підрозділів в яких автор окреслив дизайн роботи та детально охарактеризував методи дослідження. Усі підрозділи другого розділу логічні за змістом та черговістю. Дослідження, які запланував автор є сучасними, повноцінними та достатніми для проведення всього комплексу досліджень на високому науковому рівні.

Зауваження: Для більшої об'єктивності бажано було взяти більшу кількість пацієнтів для визначення складу мікробіому ротової порожнини

та для оцінки антибактеріальної активності плазми крові, збагаченої тромбоцитами.

Розділ 3. Оцінка умов проведення дентальної імплантації в Україні.

Даний розділ має два підрозділи та викладений на 13 сторінках, містить 9 таблиць.

Даний розділ висвітлює результати оцінки умов для проведення дентальної імплантації в Україні за 10 років. На основі отриманих даних автор наводить дані щодо діаметру та довжини імплантів та кістково-пластичні матеріали, які найбільш часто використовувались лікарями за останні 10 років. На основі даних дисертанта з'ясовано що питома вага використання дентальних імплантів довжиною 7.00 мм майже в чотири рази менша ніж використання дентальних імплантів стандартної довжини. Використання коротких дентальних імплантів збільшеного діаметру – 6,00мм не відігравав істотного значення, так як він коливався в межах 1.00%.

Дисертантом розраховано поширеність дефіциту кісткової тканини альвеолярних відростків для проведення операції дентальної імплантації. При опитуванні щодо найкращого остеопластичного матеріалу для використання в стоматології, то 53,33% опитаних вважали найкращими аутологічні матеріали, 26.67% - ксеногенні матеріали й 13.33% – синтетичні. При аналізі використання плазми лише 26,67% лікарів використовували в суміші з остеопластичними матеріалами при виконанні кістковопластичних втручань.

Результати, отримані в цьому розділі, частково співвідносяться із подальшими розділами роботи.

Зауваження: Таблиці із результатами дослідження необхідно розміщувати одразу після їх згадування у дисертації (табл. 3,5; табл. 3.7).

Розділ 4. Дослідження окремих мікробіологічних аспектів дентальної імплантації та кісткової пластики містить інформацію, яка структурована у вигляді чотирьох підрозділів. Загальний обсяг цього розділу – 41 сторінка друкованого тексту.

В даному розділі наведені результати складного комплексу лабораторних досліджень. У цьому розділу представлено результати мікробіологічного дослідження визначення патогенних мікроорганізмів в порожнині рота у пацієнтів, які зверталися з метою планової хірургічної санації порожнини рота. Так серед мікробіому ротової порожнини переважала монокультура (66,00%). На основі проведених досліджень доказано, що збагачена тромбоцитами плазма крові людини володіє більш вираженими протимікробними властивостями ніж згусток. Було відзначень бактерицидний ефект на ентеробактерії та бактеріостатичний ефект при взаємодії із патогенними стафілококами та стрептококами. Також, плазма крові проявляє слабо виражену фунгістатичну активність.

Розділ вдало ілюстрований таблицями та рисунками. На основі отриманих даних дисертантом сформовані необхідні рекомендації щодо вибору антибактеріальних засобів при призначенні профілактичної терапії у пацієнтів, яким виконують дентальну імплантацію та різні види остеопластики щелеп.

Зауважень до розділу немає.

Розділ 5. Експериментальне та клінічне дослідження застосування двох різних швидкісних протоколів підготовки імплантаційного ложа в альвеолярній кістці.

Даний розділ викладений на 18 сторінках друкованого тексту та складається із двох підрозділів. Перший підрозділ містить дані експериментальної частини дослідження, яка полягала у визначенні «нагріванні» кісткової тканини про формуванні імплантаційного ложа на різних швидкостях без водяного охолодження. Також в першому підрозділі

представлені результати щільності кісткової тканини при різних протоколах формування імплантаційного ложа. Застосування кісткових конденсорів на швидкості 100 об./хв викликає статистично вірогідне збільшення рентгенологічної щільності кісткової тканини на 33,26%. Аналогічного ефекту вдалося досягнути при препаруванні кісткової тканини хірургічною фінішною фрезою за годинниковою стрілкою на швидкості 50 об./хв – рентгенологічна щільність зросла на 40,21%, що було статистично вірогідним результатом.

У другому підрозділі дисертантом представлені результати клінічного дослідження впливу застосування двох різних хірургічних протоколів препарування імплантаційного ложа на приживлення імплантата. Експериментально доведено доцільність використання повільного протоколу препарування кісткової тканини 50 об./хв.

Дані даного розділу є об'єктивними, оригінальними та цікавими. Вони є вагомим обґрунтуванням для зниження травматизації хірургічного етапу імплантації і прогнозу функціонування дентального імплантата.

Зауважень до розділу немає.

Розділ 6 «Аналіз та узагальнення результатів дослідження»
дисертант представив коротко основні положення дисертаційної роботи, які були визначені в ході проведеного аналізу результатів проведених досліджень, та поступово підводить до висновків.

Вісім змістовних висновків дисертації дають вичерпний підсумок теоретичного і практичного значення проведених досліджень і створені на основі наведених у дисертації матеріалів дослідження.

Список літератури, що містить 284 джерала оформлено до загальних бібліографічних вимог.

У додатках наведені список публікацій здобувача за темою дисертації, апробація її результатів, анкета для анонімного опитування

лікарів, документація, яка підтверджує впровадження результатів дослідження у вигляді актів.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності.

Ознак фальсифікації, компіляції, плагіату та інших порушень норм академічної доброчесності, наукової етики і моралі не встановлено.

Дисертаційна робота є самостійним дослідженням автора. Спільно з науковим керівником було обрано напрямок роботи, сформульована мета і завдання дослідження. Автор самостійно проаналізував сучасну літературу з проблеми, що вивчається, здійснив інформаційний та патентний пошук. Всі дослідження виконані особисто здобувачем. Дисертація оформлена згідно існуючих вимог і містить повноту інформації щодо основних положень, наукових трактувань, заключень, висновків та практичних рекомендацій з повноцінним відображенням змісту відповідних розділів дисертаційної роботи.

В плані дискусії хотілося б отримати відповіді на наступні запитання:

1. Чому саме була вибрана систем дентальних імплантатів «Dentium»?
2. Чому 2-й етап дентальної імплантації розпочинався через 6-7 місяців а не раніше?
3. Хто проводив протезування? Один лікар ортопед чи декілька?
4. Яка була система фіксації коронкової частини зуба до імплантата (цементна чи гвинтова?)

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Цуперяк Сергія Степановича за темою «Клініко-лабораторне обґрунтування застосування сучасних технологій лікування та профілактики ускладнень при стоматологічній імплантації», представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 221 «Стоматологія» (22 – Охорона здоров'я) є завершеною самостійною

науково-дослідною працею та має безперечну наукову новизну і практичну значимість.

За обсягом проведеного дослідження, глибиною аналізу, науковою новизною отриманих результатів, обґрунтованістю і достовірністю висновків та положень, дисертація С. С. Цуперяка за темою «Клініко-лабораторне обґрунтування застосування сучасних технологій лікування та профілактики ускладнень при стоматологічній імплантації» повністю відповідає «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року за №44 та оформлена згідно з вимогами до оформлення дисертації, затвердженими Наказом МОН України від 12.01.2017 року за №40, а її автор, Цуперяк Сергій Степанович заслуговує присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 221 «Стоматологія».

Офіційний опонент:

доцент кафедри

терапевтичної стоматології

Полтавського державного

медичного університету,

доктор медичних наук, доцент

Іван ПОПОВИЧ

